

Причинами цього є необхідність плати за навчання малоспроможними верствами населення, а також прагнення студентів працевлаштуватися під час навчання, яке підсилюється при створенні ними сімей у цей період.

Негативний вплив цих причин можна значно послабити, якщо на державному рівні законодавчо забезпечити працевлаштування випускників вищих закладів освіти, хоча б тієї їх частини, яка відноситься до державного замовлення, а також відмінити суворо фіксований за часом термін навчання, передбачивши мінімальний і максимальний за тривалістю терміни навчання як на денній, так і на заочній формі навчання. Слід сподіватися, що такі дії значно прискорять ствердження Болонських принципів організації навчального процесу у вищих закладах освіти України.

МУЗИКА В НАШОМУ ЖИТТІ

М.І. Токарєва

с.м. Білики, Полтавська обл., Україна

*«Давайте вкладемо в руки дітям, сприятливим
до музики, той ключик, за допомогою якого
вони зможуть вступити в чарівний сад музики,
щоб примножити сенс усього їхнього життя»*

Золтан Кодай

Протягом багатьох століть народи, що населяли Землю, створювали високорозвинену і різноманітну музичну культуру. Тисячоліттями музика була супутником життя людини, відображаючи її трудову діяльність і побут, почуття і переживання, думи і сподівання, суспільну боротьбу за краще майбутнє. Відповідно до загального розвитку людського суспільства і конкретних історичних умов життя того чи іншого народу розвивалось і його музичне мистецтво. Одні народи культивували одноголосну музику, хоровий унісонний спів та унісонну гру на музичних інструментах, інші – гетерофонну або багатоголосну музику і відповідне ансамблеве інструментальне виконання.

У кожного народу – велика кількість проникливих музичних творів, що відрізняються один від одного багатством змісту, розмаїттям жанрів і художніх образів. Кожний народ виробив характерні лади, ритміку, будову мелодії, створив самобутні музичні інструменти. Пісенну та інструментальну творчість, як і музичні інструменти, століттями вдосконалювали народні співці та музиканти – скоморохи, кобзарі та лірники, жонглери, шпільмани, менестрелі, трувери, трубадури та ін.

Український народ завжди відрізнявся надзвичайною музикальністю. Про це відомо з історії розвитку культури нашого народу, а також із багатой фольклорної спадщини українців.

Музика завжди була невід'ємною складовою життя нашого народу та невичерпним джерелом натхнення. Особливу увагу мали гурти музикантів, які називались «троїсті музики». Тож із давніх-давен нашому народу було притаманне колективне музичення.

Головна мета національного виховання на сучасному етапі – передання молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури народу, його національної ментальності, своєрідності світогляду й на основі цього формування особистісних рис громадянина України, розвиток індивідуальних здібностей і талантів.

Будучи елементом естетичного виховання, музичне виховання передбачає цілеспрямований і систематичний розвиток музичних здібностей дітей, формування емоційної чутливості, здатності розуміти і глибоко переживати художні образи мистецтва. Музичне виховання здійснюється на засадах гуманізму, здобутках рідної та світової культури в душі поваги до інших народів.

Музичне виховання дітей є найважливішим процесом у побудові музичної культури суспільства, а також суттєвим елементом естетичного і загальнокультурного зростання людства. Саме в дитинстві закладаються ті форми сприйняття дійсності, ті риси характеру

особи, які в майбутньому стануть підґрунтям культури, зокрема музичної.

Формування культури народу, засади освіти і педагогіки не виникли самі по собі, а мають певне історичне коріння.

Кожна країна, враховуючи певні соціальні умови, має свій досвід музичного виховання та методики його впровадження. Навчання і виховання перебувають у безперервному русі. Педагоги і методисти різних країн постійно спілкуються, узагальнюють кращі здобутки, обмінюються досвідом. Ось чому так корисно переймати методики педагогів нашої та інших країн, але не варто механічно копіювати чужорідне. Дитяче музичне виховання повинне базуватись на генетичній основі, органічно поєднуючи все найкраще, що надходить від навколишнього оточення.

Важливо пов'язати музику з життям і навколишнім світом дитини, щоб вона свідомо сприймала, аналізувала, зіставляла почуте з відомими явищами, вносила в розуміння музики щось своє. А якщо дитина зможе внести крихітку свого, то її відчуття і розуміння мистецтва буде глибоким і органічним.

Видатний педагог ХХст. В. Сухомлинський називав музику могутнім засобом естетичного виховання. Він писав, що вміти слухати і розуміти музику – одна з елементарних ознак естетичної культури, від якої неможливо уявити цілісного повноцінного виховання. Музика – могутнє джерело думки. Без музичного виховання неможливий повноцінний розумовий розвиток дитини.

Проблема музичного розвитку дітей із різними музичними даними не є новою. Але те, що цим розвитком потрібно займатися з усіма дітьми, охочими навчатися музиці – безсумнівно. А. Гольденвейзер писав: «Майже кожна людина, за винятком глухих від народження, має в тій чи іншій мірі музикальність і здатність її розвивати». Тому, чим ширше мережа музичних шкіл і чим поширеніше навчання музиці, тим краще. Але потрібно розрізняти поняття – загальне музичне виховання і навчання музикантів. Музиці потрібно вчити всіх в тій чи іншій формі і мірі, а виховувати професіоналами – музикантами потрібно не тільки не всіх, але лише дуже небагатьох.

Релятивна система музичного виховання Золтана Кодая має декілька основних принципів і положень:

- кожній дитині необхідно прищеплювати любов до музики через музичні заняття;
- освіта повинна готувати не тільки майбутніх професіоналів, але і любителів, тих, хто буде відвідувати музичні концерти;
- мета музичної освіти – це оволодіння музичною грамотністю;
- освіта має починатися якомога раніше – «за дев'ять місяців до народження»;
- освіта повинна ґрунтуватися на співі – музичному інструменті кожного;
- навчання музиці має ґрунтуватися на рідній мові – народній музиці країни, в якій живе дитина;
- тільки якісна музика повинна бути в основі навчання.

Професія вчителя має святою на Землі. По вислову В. Сухомлинського «спілкування дитини з вчителем музики повинне нагадувати відвідування храму, наповненого радістю зустрічі з чудодійним мистецтвом звуків і слова».

Заняття музикою – це шлях пізнання самого себе. А людина, що пізнала себе та радість творчості легко може стати «першою скрипкою» у будь-якому колективі.

Працівники культури – духовна й інтелектуальна еліта України – повинні зробити все, щоб відновити в серцях сьогодішніх молодих українців той патріотичний дух, що панував серед лицарів запорізького козацтва і всього нашого народу. Українська національна ідея є провідною об'єднуючою силою у формуванні держави Україна, нашої культури і мови.

Покликання вчителя, його місія та призначення полягає у забезпеченні можливості людині вільно здійснювати свої права, здібності, потенціал та допомогти в пошуку шляхів досягнення життєвого успіху і щастя.

Література

1. Верещагіна О. Е., Маринчук Т. Т. Засоби музичної виразності та їх роль у процесі формотворення. - Вінниця, 2000.
2. Корній Л. Історія української музики.//Видав. Коць М. П. – К.: Н.-Й, 2001.
3. Асаф'єв Б. В. Избранные статьи о музыкальном просвещении и образовании.- П., 1973.
4. Вопросы музыкального воспитания детей. Сборник. – М.: Музыка, 1975.
5. Кабалевский Д. Б. Воспитание ума и сердца. Изд. 2-е. – М.: Просвещение, 1984.

ВИКОРИСТАННЯ СПАДЩИНИ С.М. ГЕРШЕНЗОНА ПРИ ВИВЧЕННІ ГЕНЕТИКИ

В.М. Торяник
м. Суми, Україна

Педагогічний процес у вищій школі відповідає певним закономірностям, і однією з них є єдність історичного та логічного, що вимагає єдності генетичних та структурних зв'язків у розвитку теорії науки. Згідно з цією закономірністю вивчають історію науки, історію вищого навчального закладу, історію педагогіки вищої школи та їх взаємозв'язок із сучасністю. Це означає, що процес навчання у вищій школі має свої особливі риси – кожна наукова дисципліна вивчається студентами у її динаміці і починається з того, що викладач і у вступі до навчального предмету, і в процесі вивчення предмету надає інформацію про виникнення, становлення і розвиток певної науки, перспективи вирішення її актуальних проблем [6].

Одночасно відбувається вирішення виховних задач. Вітвицька С. С. підкреслює, що на сучасному етапі розвитку українського суспільства ідеалом виховання має стати всебічно розвинена, високоосвічена, соціально активна і національно свідомо особистість, яка наділена громадянською відповідальністю, високими духовними якостями, родинними і патріотичними почуттями, є носієм кращих надбань національної та світової культури, здатна до саморозвитку, самовдосконалення і творчої діяльності. Ураховуючи це, у вихованні студентства суттєвим є використання теоретичної парадигми національного виховання через тріаду рис особистості «громадянин – патріот – гуманіст». Реалізація суспільного ідеалу і завдань національного виховання студентів у вищих навчальних закладах може здійснюватися засобами виховання майбутніх спеціалістів на взірцях життєдіяльності авторитетних, висококваліфікованих людей, носіїв високої загальної світоглядної, політичної, професійної, правової, інтелектуальної, соціально-психологічної, емоційної, естетичної, фізичної та екологічної культури [1].

Серед таких особистостей чимало відомих українських генетиків різних періодів історії, які відомі за межами країни і працюють сьогодні на науковій ниві як в Україні, так і за кордоном. В останні роки історії української генетики були присвячені роботи Голди Д. М. [4], Малюти С. С. [7], Роїка М. В. та Чеченевої Т. М. [8] та ін., а також колективні монографії «Вчені – генетики, селекціонери та рослинники» [2], «Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть» [3], «Досягнення і проблеми генетики, селекції та біотехнології» [5].

Особливе місце в них відведено науковій, науково-організаційній, педагогічній та суспільній діяльності С. М. Гершензона, який належить до плеяди видатних генетиків світу, енциклопедистів у біології, таких як М. І. Вавілов, І. І. Шмальгаузен, М. К. Кольцов, С. С. Четверіков, Б. Л. Астауров, Г. А. Левитський, О. С. Серебровський, Ф. Г. Добржанський, Г. Д. Меллер, М. В. Тимофеев-Ресовський, А. А. Сапегін та ін. Виконувани ним експериментальні роботи завжди знаходились на передньому краї науки, відзначались скрупульозністю в нагромадженні даних і глибоким їх науковим аналізом.

В навчальному курсі «Генетика з основами селекції», що є нормативним згідно «освітньо-професійної програми за напрямом підготовки 6.040102. Біологія» у педагогічних університетах, ім'я С. М. Гершензона звучить у багатьох темах.